МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерства образования и науки Республики Башкортостан

Администрация городского округа город
Нефтекамск Республики Башкортостан

Муниципальное общеобразовательное автономное учреждение
средняя общеобразовательная школа №11
городского округа город Нефтекамск Республики Башкортостан

РАССМОТРЕНО
на заседании ШМО
руководитель ШМО
учителей родных языков и литературы и ОДНК НР
____
/И.Ф. Валиева/
Протокол №1 от 30.08. 2024г.

СОГЛАСОВАНО
Заместитель директора по учебной работе
МОАУ СОШ №11
____
/Р.Р.Ямалтдинова /
Протокол МС №1 от 30.08.2024г.

УТВЕРЖДАЮ
Директора МОАУ СОШ №11
____
/И.Г. Аллаяров/
Приказ №576 от 30.08.2024г.

ДОКУМЕНТ ПОДПИСАН
ЭЛЕКТРОННОЙ ПОДПИСЬЮ

Сертификат: 00E04301A6D9BD4262D6EC61772058B4B2
Владелец: Аллаяров Илдар Габидович
Действителен: с 19.06.2024 до 12.09.2025

КОНТРОЛЬНО-ОЦЕНОЧНЫЕ СРЕДСТВА

по учебному предмету
«Государственный (башкирский) язык Республики Башкортостан»

для обучающихся 8 класса

г. Нефтекамск, 2024

Аңлатма яҙыу

Тикшереү эшенең текстары дәрестә үтелгән грамматик һәм лексик темалар менән бәйле алына. Тикшереү эше һәр уҡыусының алдында булырға тейеш.

Тикшереү эшенең йөкмәткеһе һәм структураһы түбәндәге документтарға таянып төҙөлдө:

1. "Рәсәй Федерацияһында Мәғариф тураһында" Федераль законы №273-ФЗ, 29.12.2012й.

2. Нефтекама ҡалаһы 11-се мәктәптең муниципаль дөйөм автономия белем биреү учреждениеһының уҡыу планы.

3. “Рәсәй Федерацияһы халыҡтары телдәре тураһында” законы (№1807, 25.10.1991й.).

4.“Башҡортостан республикаһы халыҡтары телдәре тураһында ” БР Законы (216 –З, 15.02.1999 й.)

5. Төп дөйөм белем биреүҙең төп белем биреү программаһы.

6. Дөйөм белем биреү ойошмаларында уҡытыу рус телендә алып барылған 5-9 кластар өсөн Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теле уҡыу предметы буйынса дөйөм белем биреү өлгө программаһы.

7. Рәсәй Федерацияһы халыҡтарының туған телдәрен уҡытыу концепцияһы.

8. Башҡортостан Республикаһы Мәғариф һәм фән министрлығы коллегияһы ҡарары 29.08. 2024 йыл.

Тикшереү эше 1 өлөштән тора.

Эштең үтәлеү ваҡыты.

Контроль эште башҡарыу өсөн 40 минут бирелә.

Өҫтәлмә материалдар һәм күргәҙмәлек ҡулланылмай.

Башҡорт теле буйынса белемдәрен һәм күнекмәләрен баһалау нормалары

Тикшереү эшендә биргән яуаптарҙы билдәләү нормалары

Башҡорт теленең ағымдағы, сирек йәки йыл аҙағында, шулай уҡ уҡыу йылы башында инеү диктанты, ҙур темаларҙан һуң йомғаҡлау контроль эштәре үткәрелә. Ағымдағы контроль эштәр программаның өйрәнелгән материалын үҙләштереүҙе тикшереү маҡсатында уҙғарыла. Уларҙың төрө һәм үткәреү йышлығы өйрәнелә торған материалдың ҡатмарлылығынан, уҡыусыларҙың белем кимәленән сығып билдәләнә. Ағымдағы контроль эштәр өсөн уҡытыусы йә тотош дәресте, йә уның бер өлөшөн генә файҙалана ала.

Программа материалының үҙләштереү кимәле уҡыусыларҙың дәрестәрҙә телдән биргән яуаптарына һәм яҙма эштәренә ҡарап баһалана.

Уҡыусының яуабын баһалағанда, түбәндәге критерийҙар менән эш итөлергә тейеш:

1. Яуаптың тулы һәм дөрөҫ булыуы;
2. Үтелгәнде аңлы үҙләштереү, аңлау кимәле;
3. Яуаптың телмәр төҙөлөшө, әҙәби тел нормаларына ярашлы булыуы.

Уҡыусының яҙма рәүештә биргән яуабы үтелгән материалдың уҡытыусы тәҡдим иткән өлөшөнә логик эҙмә-эҙлекле аңлатманы эсенә алған бәйләнешле телмәр булырға, яуап биреүсе баланың өйрәнелгән ҡағиҙәләргә,билдәләмәләргә таянып эш итә белеүен күрһәтергә тейеш.

Әгәр уҡыусы:

1. Тәҡдим ителгән теманы тулы аңлатһа, тел төшөнсәләренә дөрөҫ билдәләмә бирһә;
2. Үтелгән материалды тулы аңлауын, белемдәрен практик ҡуллана белеүен күрһәтһә;
3. Материалды эҙмә-эҙлекле һәм әҙәби тел нормаларына ярашлы аңлатһа, уның яуабы **«5» билдәһе** менән баһалана.

Әгәр уҡыусы «5» билдәһен ҡуйыу талаптарына ярашлы яуап бирһә, ләкин һирәк яһала торған хаталар ебәреп тә уҡытыусы иҫкәртеүенән һуң уларҙы төҙәтеп барһа, телендә, телмәр төҙөлөшөндә һирәк - һаяҡ яңылышлыҡтар китһә, уның яуабы «**4» билдәһе** менән баһалана.

Әгәр уҡыусы тәҡдим ителгән темаға ҡараған төп төшөнсәләрҙе аңлауын һәм белеүен күрһәтһә,ләкин

1. Материалды тулы аңлата алмаһа,төшөнсәләрҙең һәм ҡағиҙәләрҙең билдәләмәһендә хаталар ебәрһә;
2. Әйткән фекерҙәрен тулы һәм иҫбатлауҙы нигеҙләй белмәһә, үҙ миҫалдарын килтерә алмаһа;
3. Яуабында эҙмә-эҙлелек һаҡланмаһа,телмәр төҙөлөшөндә хаталар булһа, уның яуабы **«3» билдәһе** менән баһалана.

Әгәр уҡыусы һоралған материалдың күберәк өлөшөн белмәүен, билдәләмәләрҙе һәм ҡағиҙәләрҙе әйткәндә уларҙың төп фекерен боҙоуға килтерә торған хаталар ебәрһә, материалды икеләнеүҙәр менән системаһыҙ аңлатһа, уның яуабы «**2» билдәһе** менән баһалана

Һаулыҡ мөмкинлектәре сикләнгән балалар өсөн

1. Тәҡдим ителгән теманы аңлатһа;

2. Үтелгән материалды аңлауын, белемдәрен практик ҡуллана белеүен күрһәтһә;

3. Материалды эҙмә-эҙлекле һәм әҙәби тел нормаларына ярашлы аңлатһа, уның яуабы **«5» билдәһе** менән баһалана.

Әгәр уҡыусы «4» билдәһен ҡуйыу талаптарына ярашлы яуап бирһә, ләкин һирәк яһала торған хаталар ебәреп тә уҡытыусы иҫкәртеүенән һуң уларҙы төҙәтеп барһа, телендә, телмәр төҙөлөшөндә һирәк - һаяҡ яңылышлыҡтар китһә, уның яуабы «**5» билдәһе** менән баһалана.

Әгәр уҡыусы тәҡдим ителгән темаға ҡараған төп төшөнсәләрҙе аңлауын һәм белеүен күрһәтһә,ләкин

4. Материалды тулы аңлата алмаһа,төшөнсәләрҙең һәм ҡағиҙәләрҙең билдәләмәһендә хаталар ебәрһә;
5. Әйткән фекерҙәрен тулы һәм иҫбатлауҙы нигеҙләй белмәһә, үҙ миҫалдарын килтерә алмаһа;
6. Яуабында эҙмә-эҙлелек һаҡланмаһа,телмәр төҙөлөшөндә хаталар булһа, уның яуабы **«4» билдәһе** менән баһалана.

Әгәр уҡыусы һоралған материалдың күберәк өлөшөн белмәүен, билдәләмәләрҙе һәм ҡағиҙәләрҙе әйткәндә уларҙың төп фекерен боҙоуға килтерә торған хаталар ебәрһә, материалды икеләнеүҙәр менән системаһыҙ аңлатһа, уның яуабы «**3» билдәһе** менән баһалана

Комплекслы инеш контроль эше.

1. Спишите, вставляя пропущенные слова.

Һары ҡанаттарын йәйеп, тағы көҙ … . Элеккесә көндәр …, ҡоро тора. Бульвар, аллеяларға һары, ҡыҙғылт … тын ғына ҡойола. Ҡала өҫтөнән ҡыр ҡаҙҙары ла … … . Улар болон, урман шауын, тауҙар йәшеллеген үҙҙәре менән йылы яҡтарға, … буйҙарына алып китте.

Слова для справок: япраҡтар, диңгеҙ, йылы, осоп үтте, килде.

2. Допишите к словам окончания множественного числа.

Уҡытыусы	торна
Мәктәп	байрам
Турғай	ҡала
Китап	халыҡ
Ҡыҙ	ел

3. Найдите правильный перевод пословиц и спишите.

Атҡа менгәс, атаһын танымаған.	**Р**укой победишь одного, а головой тысячи.
Ат – тешенән, егет эшенән билдәле.	**Н**е плюй в колодец,пригодится воды напиться.
Ашаған табағыңа төкөрмә.	**З**алез в богатство – забыл и братство.
Беләге бар берҙе йығыр, белеме бар меңде йығыр.	**Л**ошадь признают по зубам, человека – по делам.

Комплекслы йыллыҡ тикшереү эше.

1. Разделите географические названия на группы.

Өфө, Урал, Ҡариҙел, Баймаҡ, Белорет, Дим, Инйәр, Бөрө, Салауат, Һаҡмар, Әй, Ағиҙел, Әбйәлил, Ирәндек, Йүрүҙән, Мәләүез, Янғантау.

Йылғалар:….

Тауҙар:…

Ҡалалар:…

2. Спишите, вставляя пропущенные слова.

Салауат Юлаев — башҡорт халҡының ... батыры. Салауат Юлаев һәйкәле ... тау башында тора. Уның хаҡында яҙыусылар, шағирҙар бик күп ... әҫәрҙәр ижад иткән. Салауаттың батырлығы беҙҙең күңелдәрҙә ... иҫтә. Ул ... ғорурлығыбыҙ.

Слова для справок: бейек, беҙҙең, милли, һоҡландырғыс, һәр ваҡыт.

3. Из данных слов составте пословицы.

1. ташҡа, ҡаҙаҡ, тырышҡан, ҡаҡҡан.
2. шул, ашамай, кем, эшләмәй.
3. өйөң, булһа ла, булһын, күңелең, тар, киң.
4. ил, бер, алтын, аҡылы, ир, алтын, мең, аҡылы.

Дөрөҫ яуаптар.

Комплекслы инеш контроль эше.

1. Спишите, вставляя пропущенные слова.

Һары ҡанаттарын йәйеп, тағы көҙ килде . Элеккесә көндәр йылы, ҡоро тора. Бульвар, аллеяларға һары, ҡыҙғылт япраҡтар тын ғына ҡойола. Ҡала өҫтөнән ҡыр ҡаҙҙары ла осоп үтте. Улар болон, урман шауын, тауҙар йәшеллеген үҙҙәре менән йылы яҡтарға, диңгеҙ буйҙарына алып китте.

Слова для справок: япраҡтар, диңгеҙ, йылы, осоп үтте, килде.

2. Допишите к словам окончания множественного числа.

Уҡытыусылар торналар
Мәктәптәр байрамдар
Турғайҙар ҡалалар
Китаптар халыҡтар
Ҡыҙҙар елдәр

3. Найдите правильный перевод пословиц и спишите.

Атҡа менгәс, атаһын танымаған.	**Р**укой победишь одного, а головой тысячи.
Ат – тешенән, егет эшенән билдәле.	**Н**е плюй в колодец,пригодится воды напиться.
Ашаған табағыңа төкөрмә.	**З**алез в богатство – забыл и братство.
Беләге бар берҙе йығыр, белеме бар меңде йығыр	**Л**ошадь признают по зубам, человека – по делам.

Комплекслы йыллыҡ тикшереү эше.

1. Бирелгән географик атамаларҙы төркөмдәргә бүлеп яҙығыҙ. Теҙмәләрҙе дауам итегеҙ.

Өфө, Урал, Ҡариҙел, Баймаҡ, Белорет, Дим, Инйәр, Бөрө, Салауат, Һаҡмар, Әй, Ағиҙел, Әбйәлил, Ирәндек, Йүрүҙән, Мәләүез, Янғантау.

Йылғалар: Дим, Ағиҙел, Йүрүҙән.

Тауҙар: Ирәндек, Урал, Янғантау.

Ҡалалар: Өфө, Баймаҡ, Белорет, Бөрө.

2. Нөктәләр урынына тейешле һүҙҙәрҙе ҡуйып, күсереп яҙығыҙ.

Салауат Юлаев — башҡорт халҡының милли батыры. Салауат Юлаев һәйкәле бейек тау башында тора. Уның хаҡында яҙыусылар, шағирҙар бик күп һоҡландырғыс әҫәрҙәр ижад иткән. Салауаттың батырлығы беҙҙең күңелдәрҙә һәр ваҡыт иҫтә. Ул беҙҙең ғорурлығыбыҙ.

Слова для справок: бейек, беҙҙең, милли, һоҡландырғыс, һәр ваҡыт.

3. Из данных слов составте пословицы.

1. Тырышҡан ташҡа ҡаҙаҡ ҡаҡҡан.
2. Кем эшләмәй шул ашамай.
3. Өйөң тар булһа ла, күңелең киң булһын.
4. Ир аҡылы бер алтын, ил аҡылы мең алтын.